
METSÄN TAJU OY

Konnunsuon tuulivoimahankkeen sähkönsiirtoreitin pesimälinnustoselvitys

23.8.2024

Projekti	Konnunsuon tuulivoimahankkeen sähkönsiirtoreittien pesimälinnustolinnustoselvitys
Sopimus	23.4.2024
Vastaanottaja	Leila Väyrynen/ FCG Finnish Consulting Group Oy
Asiakirjatyyppi	Linnustoselvitys
Päivämäärä	23.8.2024
Laatija	Teemu Ukkonen Metsän Taju Oy

Sisälllys

1 Johdanto	4
2 Selvitysalue	4
3 Lähtötiedot ja menetelmät	5
3.1 Lähtötiedot	5
3.2 Maastotyöt	5
3.2.1 Pesimälinnustوسلصتص	5
3.3 Kohteiden ja lajiston arvottaminen	5
3.3.1 Uhanalaisuusluokitus	5
3.3.2 Lintudirektiivi	5
3.3.5 Kiireellisesti suojeltavat lajit	6
3.3.6 Kansainväliset vastuulajit	6
3.3.7 Lajistollisesti arvokkaiden alueiden määrittely	6
3.4 Epävarmuudet	6
4 Tulokset	7
4.1 Pesimälinnusto	7
4.1.1 Pesimälinnuston yleiskuvas	7
4.1.2 Metsälinnusto	7
4.1.3 Suolinnusto	7
4.1.4. Kanaintujen soidinpaikat	7
4.1.5 Huomionarvoiset lajit	7
4.1.5 Linnuston kannalta arvokkaat alueet	8
5 Johtopäätökset	9
6 Lähteet	10

Liitekartta Huomionarvoinen pesimälinnusto ja metsäkanaintujen soidinpaikat (salassa pidettävä vain viranomaiskäyttöön)

Paikkatietoaineistot:

Taustakartat © MML 2024

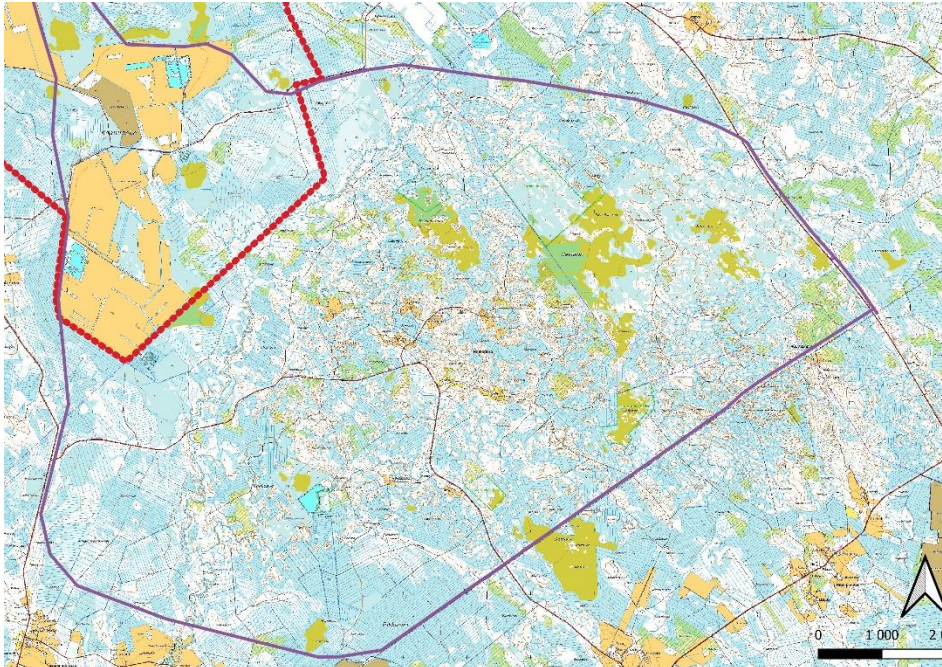
1 Johdanto

Työssä on laadittu Konnunsuon tuulivoimahankkeen sähkönsiirtoreittien pesimälinnustaselvitys.

Työn ovat laatineet Teemu Ukkonen ja Miika Suojarinne Metsän Taju Oy:stä.

2 Selvitysalue

Selvitysalueena on Konnunsuon sähkönsiirtoreittien reittivaihtoehdot. Selvitysalue sijoittuu vaihtelevaan metsämaastoon, jossa on joitain suoalueita. Selvitysalueen metsät ovat suurelta osin talousmetsäkäytössä ja verrattain nuoria iältään. Varsinaisia vanhan metsän alueita selvitysalueelle ei sijoitu.

KUVA 1. SELVITYSALUEEN SJOITTUMINEN SUHTEESSA HANKEALUEESEEN. VIOLETTI VIIVA KUVAA SÄHKÖNSIIRTOREITTEJÄ.

3 Lähtötiedot ja menetelmät

3.1 Lähtötiedot

Selvityksen lähtötietoina on käytetty seuraavia aineistoja:

- Maanmittauslaitoksen kartta-aineistot (2024)
- Lajitietokeskuksen tietokantojen viranomaisportaalin rekisterihavainnot (HBF.76587, haettu 26.6.2023)

Aluetta koskevia tietoja tarkastettiin myös valtakunnallisesta lintuatlastietokannasta pesimälajiston yleispiirteiden osalta.

3.2 Maastotyöt

3.2.1 Pesimälinnustoselvitykset

Pesimälinnuston kartoitusmenetelmänä sovellettiin maalinnuston kartoituslaskentamenetelmää (mm. KoskimiesVäisänen 1988, Väisänen 2015), laskentoja on tehty kolmena eri päivänä (29.5. 20.6. ja 24.6.2024) sääolosuhteiden ollessa laskentaan soveltuvat. Sää oli poutainen ja melko tyyni. Pesimälinnustoselvitykset on keskitetty alueille, missä on arvioitu olevan linnustollisia arvoja.

Erityistä huomiota kiinnitettiin suojelullisesti arvokkaisiin lajeihin, joita ovat mm. EU:n lintudirektiivin liitteen 1 lajit (79/409/ETY) ja uusimman lintuja koskevan uhanalaisuusluokituksen mukaiset uhanalaiset, kiireellisesti suojeltavat, erityiset suojeltavat ja silmälläpidettävät ja alueellisesti uhanalaiset lajit (Hyvärinen ym. (toim.) 2019). Lisäksi huomioitiin levähtävät lajit, mahdollisesti alueellisesti harvinaiset lajit sekä kaikki petolintulajit. Huomionarvoisten lajien reviirit ja havainnot yksilöiden käyttäytymisestä merkittiin kartoille ja maastovihkoon.

Laskennat suoritettiin hyvissä olosuhteissa ja ne ajoitettiin aikaiseen aamuun ja aamupäivään.

3.3 Kohteiden ja lajiston arvottaminen

3.3.1 Uhanalaisuusluokitus

Uhanalaisuusluokitus pohjautuu Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019 (Hyvärinen ym.). Uhanalaisia lajeja ovat äärimmäisen uhanalaiset (CR), erittäin uhanalaiset (EN) ja vaarantuneet (VU) lajit. Silmälläpidettävät (NT) lajit eivät ole uhanalaisia lajeja.

3.3.2 Lintudirektiivi

Pesimälinnustoselvityksen yhteydessä havainnoitiin mm. Euroopan unionin lintudirektiivin (79/409/EEC) liitteen 1 lajeja. Lintudirektiivin liite 1 käsittää yhteisön tärkeinä pitämät lajit, joiden suojelemiseksi on osoitettava erityissuojelualueita (Natura 2000-verkosto).

Lintudirektiivi koskee Euroopan luonnonvaraisia lintuja ja sen yleistavoitteena on ylläpitää tietyt lintukannat tasolla, joka vastaa ekologiaa, tieteellisiä ja sivistyksellisiä vaatimuksia. Lintudirektiivi edellyttää sekä lintulajien, että niiden elinympäristöjen suojelua. Direktiivi kieltää niissä luettujen lintujen tahallisen tappamisen, pyydystämisen ja häiritsemisen erityisesti pesinnän aikana ja kaupallisen käytön.

3.3.5 Kiireellisesti suojeltavat lajit

Lajisuojelun kansallista toimintaohjelmaa varten valmisteltiin Suomen ympäristökeskuksessa vuosina 2010–2011 raportti lajisuojelun priorisoinnista. Eliöryhmäkohtaiset työryhmät arvioivat työtä varten lajien turvaamistarpeita ja -keinoja. Tarkastelussa oli mukana 2 216 uhanalaisiksi arvioitua sekä luonto- ja lintudirektiivien lajia. Näiden lajien joukosta tunnistettiin 569 kiireellisesti suojeltavaa lajia, joiden turvaamistoimiin on ryhdyttävä lähimpien viiden vuoden kuluessa. Jokaiselle lajille määriteltiin ensisijainen turvaamiskeino sekä muut turvaamiskeinot. Linnuista kiireellisesti suojeltavien listalla on Suomessa 13 lajia.

3.3.6 Kansainväliset vastuulajit

Suomella katsotaan olevan kansainvälinen vastuu tiettyjen pohjoisten alkuperäislajien säilyttämisestä. Vastuu merkitsee lähinnä sitä, että lajin seuranta ja tutkimusta on tehostettava ja että lajin elinympäristö tulee ottaa huomioon maankäytön suunnittelussa – lajit eivät välttämättä ole uhanalaisia. Lainsäädännössä määriteltyä asemaa vastuulajeilla ei ole. Linnuista kansainvälisiksi vastuulajeiksi on määritelty 38 lajia.

3.3.7 Lajistollisesti arvokkaiden alueiden määrittely

Linnuston kannalta arvokkaiksi alueiksi voidaan määritellä esimerkiksi muuttolintujen ruokailu- ja levähdysalueet (mm. kosteikot ja keväisin tulvivat peltoalueet), äärimmäisten ja erittäin uhanalaisten lajien pesimäalueet sekä sellaisten lajien vakituiset pesimäalueet, joiden pesimäkanta on valtakunnallisesti, alueellisesti tai paikallisesti tarkasteltuna alhainen. Tärkeitä lintualueita voi olla myös elinympäristöt ja alueet, joilla pesii useita vaarantuneiksi tai silmälläpidettäväksi luokiteltuja lajeja tai muutoin suojellisesti arvokkaita lajeja. Petolintujen pesäpaikat lähiympäristöineen ovat myös arvokkaita alueita.

3.4 Epävarmuudet

Linnustaselvitysten laatimiseen alkukesällä 2024 säätila oli erinomainen. Touko-kesäkuun pitkä poutajakso oli linnustaselvitysten laatimisen kannalta suotuisa. Lintujen pesinnät onnistuivat kohtuullisesti, tosin keväällä olleet takatalvet myöhästyttivät lintujen muuttoa, mikä on huomioitu laskentojen ajoittamisessa.

Selvitystyön epävarmuudet liittyvät luonnonolojen vuotuiseseen vaihteluun ja maastoinventointiin varatun ajan määrään. Inventointitulokset ilmentävät aina hetkellistä luonnon tilaa, joka voi jossain määrin vaihdella vuosittain. Niinpä alueella voi joinain vuosina esiintyä lajeja, joita ei tässä selvityksessä havaittu tai lajien runsaussuhteet voivat vaihdella vuosien välillä.

Epävarmuustekijät huomioiden lajistospelvitysten maastotöiden ajoitus ja siihen käytetty maastotyömäärä arvioidaan riittäväksi. Alueella esiintyvä lajisto ja lajeille tärkeät alueet on pystytty kartoittamaan maankäytön suunnittelun kannalta riittävällä tarkkuudella.

4 Tulokset

4.1 Pesimälinnusto

4.1.1 Pesimälinnuston yleiskuvaus

Selvityksen perusteella alueen pesimälinnusto on melko tavanomaista metsä- suoympäristön lajistoa. Selvitysalueelta erottui selkeästi yksi suokokonaisuus missä linnustolliset arvot ovat korkeat. Selvityksen aikana havaittiin 50 lajia joista 40 lajia pesii varmasti tai todennäköisesti selvitysalueella. Osa havaituista lajeista (mm. kurki, käpytikka, hiirihaukka ja pikkukäpylintu) pesivät todennäköisesti alueen ulkopuolella, mutta käyttävät aluetta ravinnonhankintaan, levähtämiseen tai lentävät alueen yli pesintäaikaan. Viimeisimmässä uhanalaisarvioinnissa uhanalaiseksi luokiteltuja lajeja havaittiin seitsemän.

4.1.2 Metsälinnusto

Selvitysalueella havaittu pesimälinnusto oli alueelle melko tavallista lajistoa, eikä metsäalueista erottunut selkeitä linnustollisesti arvokkaita alueita. Alueella havaittiin pesivinä lajeina mm. hömötiainen (EN), töyhtötiainen (VU), metso (DIR, KVA), Pyy (VU, DIR) ja teeri (DIR, KVA). Selvitysalueen ulkopuolelta löytyi hiirihaukan (VU) pesä, jossa oli jo lentopoikue, pesän sijainti ilmenee selostuksen liitekartalta (13b, salassa pidettävä, vain viranomaiskäyttöön).

4.1.3 Suolinnusto

Selvitysalueen suolajisto on monipuolinen ja alueelta löydettiin useita huomionarvoisia lajeja. Alueelta havaittiin mm. kapustarinta (DIR), pikkukuovi (KVA), riekko (VU), pohjansirkku (NT), valkoviklo (NT) ja keltavästäräkki.

4.1.4. Kanalintujen soidinpaikat

Selvitysalueelta on löydetty Murtoperä-Vuolijoki voimajohtolinjan selvityksen yhteydessä neljä teeren soidinaluetta ja kaksi metson soidinaluetta. Soidinalueet on esitetty selostuksen liitekartalla (13b, salassa pidettävä, vain viranomaiskäyttöön).

4.1.5 Huomionarvoiset lajit

Selvitysalueella havaittiin seitsemän uhanalaista lajia, viisi silmälläpidettävää luokiteltua lajia (Hyvärinen ym.(toim.) 2019). Alueelta havaittiin lisäksi kuusi lintudirektiivin 1 liitteessä mainittua lajia ja kahdeksan Suomen kansainvälistä vastuulajia. Alueella havaittiin kaksi alueellisesti uhanalaista lajia (niittykirvinen ja pohjansirkku (NT)). Huomionarvoiset lajit on esitetty alla olevassa taulukossa.

TAULUKKO 1. HUOMIONARVOISTEN LAJIEN HAVAINTOPAIKAT (EN=ERITTÄIN UHANALAINEN, VU=VAARANTUNUT, NT=SILMÄLLÄPIDETTÄVÄ, DIR=LINTUDIREKTIIVIN LAJI, KVA=KANSAINVÄLINEN VASTUULAJI. SELVITYSALUEELLA TODENNÄKÖISESTI PESIVÄT LAJIT ON TUMMENNETTU.

Laji		Uhanalaisuus	Direktiivilaji	Vastuulaji
Laulujoutsen	<i>Cygnus cygnus</i>		x	x
Pyy	<i>Bonasa bonasia</i>	VU	x	
Riekko	<i>Lagopus lagopus</i>	VU		
Teeri	<i>Tetrao tetrix</i>		x	x
Metso	<i>Tetrao urogallus</i>		x	x
Hiirihaukka	<i>Buteo buteo</i>	VU		
Kurki	<i>Grus grus</i>		x	
Kapustarinta	<i>Pluvialis apricaria</i>		x	
Taivaanvuohi	<i>Gallinago gallinago</i>	NT		
Pikkukuovi	<i>Numenius phaeopus</i>			x
Kuovi	<i>Numenius arquata</i>	NT		x
Valkoviklo	<i>Tringa nebularia</i>	NT		x
Rantasipi	<i>Actitis hypoleucos</i>			x
Naurulokki	<i>Larus ridibundus</i>	VU		
Niittykirvinen	<i>Anthus pratensis</i>			
Keltavästäräkki	<i>Motacilla flava</i>			
Västäräkki	<i>Motacilla alba</i>	NT		
Leppälintu	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>			x
Pensastasku	<i>Saxicola rubetra</i>	VU		
Hömötiainen	<i>Parus montanus</i>	EN		
Töyhtötiainen	<i>Parus cristatus</i>	VU		
Pohjansirkku	<i>Emberiza rustica</i>	NT		

Uhanalaisista lajeista selvitysalueella pesii pyy (VU, DIR), riekko (VU), pensastasku (VU), hömötiainen (EN) ja töyhtötiainen (VU).

Silmällä pidettävistä lajeista (NT) alueella pesivät todennäköisesti taivaanvuohi, kuovi, valkoviklo, västäräkki ja pohjansirkku.

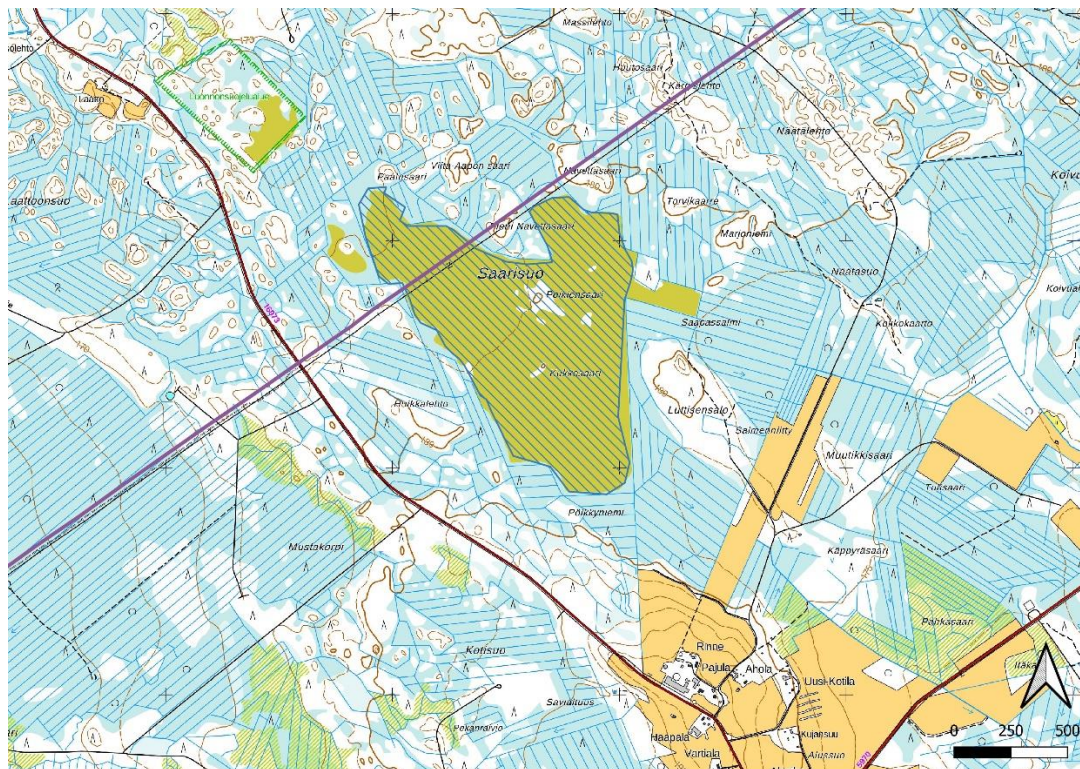
Selvityksessä alueelta havaittiin huomionarvoisista lajeista myös hiirihaukka (VU) ja naurulokki (VU) mutta näiden pesinnät sijoittuvat todennäköisesti alueen ulkopuolelle.

Pesimälinnustaselvityksessä 2024 havaittujen huomionarvoisten lajien havaintopaikat on esitetty selostuksen liitekartalla (13b, salassa pidettävä, vain viranomaiskäyttöön).

4.1.5 Linnuston kannalta arvokkaat alueet

Selvitysalueella ei sijoitu kansainvälisesti (IBA), valtakunnallisesti (FINIBA) tai maakunnallisesti tärkeitä (MAALI) lintualueita. Tämän selvityksen perusteella alueelta on rajattu yksi linnustollisesti arvokas alue. Saarisuo on paikallisesti erittäin arvokas ja monipuolinen

linnustokohde ja se on rajattu tämän selvityksen tulosten perusteella linnuston kannalta arvokkaaksi alueeksi.

KUVA 2. SAARISUON ARVOKAS LINTUALUE RAJATTUNA KARTALLE.

5 Johtopäätökset

Pesivälle ja linnustolle Saarisuon arvokkaalla lintukohteella aiheutuvia suoraa häiriötä eli melua voidaan välttää ajoittamalla rakennusvaiheen äänekkäimmät työt lintujen pesimäkauden ulkopuolelle (touko- ja kesäkuu).

Metson osalta haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää ajoittamalla raivaus ja rakentaminen soidinpaikkojen läheisyydessä soidinajan (maaliskuun loppu-toukokuun puoliväli) ulkopuolelle.

Huomiomerkintöjä suositellaan Saarisuon ylittävällä voimajohdon osuudella, jossa törmäysriski on merkittävä. Merkintöjen on todettu olevan tehokkaita lintujen törmäysten vähentämisessä, vaikka tutkimusten välillä ilmenee eroa.

6 Lähteet

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet (2.painos). Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki.

Mäkelä, K. & Salo, P. (toim.) 2021: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi -opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle, LUONNOS. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus ja Ympäristöministeriö.

Suomen lajitietokeskus 2023: <http://tun.fi/HBF.76587>

Maanmittauslaitos 2024: Kartta-aineistot. Avoimien aineistojen tiedostopalvelu.

Luonnonsuojelulaki (9/2023) ja -asetus (160/1997).

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehtikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus - The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen Ympäristökeskus. 49 s.